

INTERVIEW BEGELEIDER BIJ VERLIES

De dood is geen taboe voor Lilian Boudewijn-Slaats

Rouwen is persoonlijk en kan op allerlei manieren. In coronatijd zelfs online met Zoom Meetings. Lilian Boudewijn-Slaats maakt er dankbaar gebruik van.

Ben van den Aarssen
Bergen op Zoom

Boudewijn-Slaats biedt via de videoverbinding een luisterend oor en professionele begeleiding aan nabestaanden, individueel en in groepen tot maximaal zes personen. De online begeleiding is gratis, voorlopig. Omdat het nieuw is en ze graag mensen helpt, bij het dragen van hun verdriet. Dankbaar werk is het, zegt ze. „Het is mooi om mensen soms in twee gesprekken al op weg te helpen en een nieuw perspectief bieden.”

Ze weet waar ze over praat en is zelf ervaringsdeskundige, tegen wil en dank. Daniëlle is er niet meer. Haar dochter die op 22-jarige leeftijd aan leukemie overleed. Twaalf jaar geleden is dat afscheid alweer. Een kantelpunt in haar leven, in elk opzicht. Boudewijn stortte zich na de dood van Daniëlle op haar werk, als financieel adviseur bij een grote bank. Het was een vlucht, beseft ze achteraf.

In 2013 loopt ze vast in het verwerkingsproces. Boudewijn begint haar gedachten te ordenen. Zet dingen op papier, van gedichten tot dagboekfragmenten. Het resultaat: een aangrijpend boek. De titel is veelzeggend: *Hier heb ik helemaal geen tijd voor*. De eerste druk was een groot succes. Met de opbrengst financierde ze een goed doel, op haar geliefde Bali. Ze was blij dat ze iets opbouwends kon doen met het geld. „Want je wil niks verdienen aan de dood van je dochter.” En ja, natuurlijk is Daniëlle er nog altijd. „Er is geen eindtijd aan rouw. Het neemt alleen andere vormen aan.”

Hoe raar het ook klinkt: het verlies geeft Boudewijn ook inspiratie. Om verder te gaan met haar leven en nieuwe wegen in te slaan. Ze wordt ritueelbegeleider bij afscheid en coach. Met haar levenservaring en talent wil ze iets betekenen voor anderen. Ze voelt een diepe verbondenheid met de mensen om haar heen en met al wat leeft.

Diverse opleidingen aan onder andere de School voor Transitie zorgen voor een professionele basis. Boudewijn wordt ingeschakeld door diverse begrafenisondernemers, om invulling te geven aan uitvaarten en af-

scheidsdiensten. „De eerste belangrijke stap in het rouwproces.” Met passie kan ze over haar werk vertellen. De dood is voor haar geen taboe. Wat ze weet: de behoefte aan rituelen in deze tijd is groot. Juist nu kerken en geloof niet meer zo vanzelfsprekend zijn als vroeger. „Het gaat over verbondenheid tussen mensen onderling en het besef deel uit te maken van een groter geheel.”

Steeds vaker wordt ze ook ingeschakeld in de begeleiding tijdens de laatste levensfase. „Samen met de stervende persoon en familie zorg je voor een persoonlijk afscheid en stel je het hele draaiboek voor de viering vast.” Bij het invullen van het draaiboek komt het aan op inlevingsvermogen. En op creativiteit. Pas nog een dame die verslingerd was aan handwerken. Voor Boudewijn was het een opstap naar het symboliseren

van de levensdraad. „Iedereen bij die viering had een draad in handen en was op die manier met de ander verbonden.”

Of neem het lid van de kruisboogvereniging. Natuurlijk was die kruisboog prominent aanwezig bij de afscheidsdienst. Bij een fanatieke biljarter lagen de keu en de ballen op de kist, voor een laatste carambole.

Boudewijn heeft in haar werk te maken met allerlei levensfilosofieën, zoals pas nog iemand met een voorliefde voor Japan. In het land van de Rijzende Zon wordt anders tegen de dood aangekeken dan hier. „We lijmden een gebroken vaas met goud. Om de schoonheid van emotionele wonden te accentueren. Kintsugi heet het, letterlijk goudverbinding.”

Natuurlijk heeft corona haar werk veranderd. Al was het alleen maar omdat er maximaal 30 mensen bij

PASPOORT

- Naam: Lilian Boudewijn-Slaats
- Geboorteplaats: Tilburg
- Woonplaats: Bergen op Zoom
- Leeftijd: 62 jaar
- Burgerlijke Staat: gehuwd met Huub, twee kinderen
- Opleiding: professioneel begeleiden bij verlies/Secure Base Coachen, School voor Transitie. Post HBO Ritueelbegeleider. Online coachen, Academie voor Opstellingen.
- Functie: ritueelbegeleider bij afscheid, secure base coach
- Bekend van: 'Hier heb ik helemaal geen tijd voor', het boek over het overlijden van haar dochter Daniëlle-Lilian Boudewijn-Slaats

het afscheid aanwezig mochten zijn. „Ik heb een afscheid met zeven mensen meegemaakt, terwijl veel anderen livestream meekeken.”

Corona heeft alles veranderd. Ineens was het leven onzeker en werd angst voelbaar, overal en bij iedereen. Zeker in de eerste weken na de uitbraak van het virus was er een bijzondere stemming, in het hele land. „Met z'n allen werden we tot stilstand gebracht. Het voelde als een collectief rouwproces. We werden plots geconfronteerd met de eindigheid van ons bestaan.”

Boudewijn heeft schrijvende verhalen gehoord, ook via *Zoom Meetings*. „Mensen hebben hun geliefde of ouder zien sterven, zonder persoonlijk afscheid te kunnen nemen, zonder hun hand vast te houden. Ze hebben vaak het overlijden van hun geliefde niet met de eigen zintuigen kunnen waarnemen. Of ze rouwen noodgedwongen in eenzaamheid. Dat is ongelooflijk zwaar. Het zijn potentieel traumatische ervaringen.”

Als *secure base coach* kent Boudewijn het belang van een veilige basis in een mensenleven. Ouders die er altijd voor je zijn, een partner waar je lief en leed mee deelt, een vriend om bij uit te huilen, een vertrouwenspersoon op het werk desnoods. „Maar niet iedereen kan terugvallen op die veilige basis en dat maakt het rouwen soms moeilijker.”

Boudewijn haalt haar eigen voorbeeld erbij. „Je kunt ook vastlopen in je rouwproces, ook jaren later nog. Gestagneerde rouw gaat de komende jaren zeker voor nog veel problemen zorgen.” FOTO PETER VAN TRIJEN/PIX4PROFS

▲ Lilian Boudewijn-Slaats: „Gestagneerde rouw gaat de komende jaren zeker voor nog veel problemen zorgen.” FOTO PETER VAN TRIJEN/PIX4PROFS

“**Je kunt ook vastlopen in je rouwproces, ook jaren later nog**

— Lilian Boudewijn-Slaats